

Місце для дракона (скорочено)

Юрій Винничук

РОЗДІЛ I

1

Полудниця і Дрімота нагнали на усіх сон. Спав і князь Люботинський. Відколи він посів батькові володіння, на землях було затишшя: ні воєн, ні турнірів, ні суперечок. Син переситився спокоєм, хоча його батько провів життя верхи на коні. У князя була донька Настасія. Прийшов час видавати її заміж, але у князівстві не було жодного героя. Адже ні злодіїв, ні люджерів, ні чаклунів не залишилося. Тоді князь наказав за 2 тижні зібрати військо, поновити турніри та податки, обновити сторожові та прикордонні вежі. Воєвода відповів, що після довгого зневажання закону ніхто не послухається. Але передав, що на березі Бистриці з'явився дракон. Оголосили, що хто переможе змія — того і князівна.

2

Дракону було 8 років. Ніхто ним не опікувався, тому не знав драконячого способу життя. Їв ягоди і траву, гуляв вночі, навчився говорити по-людськи. Бесідував часто із пустельником, просив навчити його грамоти. Пустельник був колишнім воєводою, але не отримавши землі за службу, пішов жити в ліс. Чоловік розповів, що дракон має чинити зло, аби його вбив лицар. Тоді герой зможе одружитися з князівською дочкою, і вони народять наступника престолу. Але дракон нікому не хотів чинити зла, і натомість навчився читати.

3

Пустельник дізнався, що князю відомо про дракона. Тож вирішив навчити його битися.

4

Біля гори зібралися люди, князь сидів на вершині. Дракон лише випустив полум'я, подумав, що його не дуже бояться, і ліг дрімати. Лицарі вирішили розвести багаття перед печерою, аби виманити чудовисько.

5

Дракон почав задихатися, поповз у глиб печери. Через дим він втратив свідомість. Як тільки князь усвідомив, що вони можуть удушити істоту, то наказав гасити полум'я. Таке вбивство не лицарське.

6

Тим часом у шинку "Під веселим раком" шинкар Мошко боровся з мухами, яких стало дуже багато. До нього прийшов таємний радник, запитати про внесок у всенародну боротьбу з драконом. На що шинкар відповів, що годував лицарів. Потім радник знову з'явився до шинку і запитав про велику кількість мух. Шинкар відповів, що то гудять заграничні мухи, і він їх записує. Також шинкар відповів, що вважає дракона родом з Візантії. Мовляв, то їхня робота. А радник лише віддав плакат із

намальованим драконом, і наказав повісити у корчмі, аби надихало лицарів битися.

7

Під веселим раком зібралася уся лицарська компанія: Кельбас із Цюкалівки, Юхно з Косогора, Базильо з Микуличина, Гудбрант та інші. Говорили про випивку, їжу та дракона. Дивувалися, що біля печери дракона немає кісток і черепів, а ростуть квітки і є грядки, мову людей.

РОЗДІЛ II

1

На галявині паслося п'ятеро коней і спало четверо подорожніх. Двоє слуг пана Лавріна з Горшова готували йому сніданок — двох глухарів.

2

Пан Лаврін разом із джурою та слугами прямував до Люботина, аби здолати дракона і одружитися із князівною. Джура вихваляв подвиги пана, його меч з Єрусалима. Лаврін навіть показав йому портрет Настасії. Раптом зустріли стару потворну бабу. Вони дали старій поїсти, за що та вирішила їм допомогти. Розповіла про Чорного лицаря із замку Куропас: виявляється, у нього був меч Вілодан, з яким він перемагав. Нині зброя у розколині скелі. Баба пообіцяла меч в обмін на язик дракона. Та Лаврін відмовився. Баба засміялася, і підказала їм неправильний шлях.

3

Подорожні зрозуміли, що стара їх надурила, і вирішили звернути на стару дорогу.

РОЗДІЛ III

1

Тим часом князь приїхав до пустельника питати поради. Дракон справді був дуже милим і добрим, читав книги. Тоді князь сказав, що пустельник мстить йому, і навмисне зробив дракона добрим. Адже пустельник раніше посварився з його батьком. Але дракон має бути вбитий. Тож пустельник обіцяв переговорити зі змієм.

2

Пустельник пішов до дракона у печеру. Змій розповів, як ледь не задихнувся від диму. Чоловік запропонував драконові переселитися в іншу печеру, яка має вихід на широку галявину, оточену з усіх боків скелями. Знаходиться вона над самою річкою.

3

Пустельник із драконом оглядали нову печеру. Змій радів, як мала дитина. Планував навіть закривати брилою вхід до печери. Але чоловік мусив про князя сказати. Дракон відповів, що може прикинутися мертвим, а сам житиме у печері.

Але після обіду князь прийшов на розмову. Чекав, поки пустельник переправиться через воду, і попросить дракона забрати князя. Коли всі разом вже сиділи на галявині, то не знали, з чого почати. Князь зрозумів, що дракон не лишить нової оселі, і почав домовлятися. Дістав пляшечку вина, розпитував змія про його життя. Виявилося, дракона звати Грицьком. Потім князь почитав його вірші. Але почав звинувачувати істоту у еретизмі, дістаючи другу пляшку вина. Замість домовитися, усі понапивалися, розреготалися. Дракон навіть заревів, а князь поліз його цілувати на прощання.

4

Наступного дня князь прийшов із пустельником знову, і розповів, що всі лицарі роз'їхалися. Князь був злим, але згодом затоваришував зі змієм, навіть слухав його поезії.

5

З того часу ті троє часто збиралися на посиденьки. Про таємницю князя знали тільки воєвода та Настасія.

6

Пустельник не з'являвся декілька днів: думали, усамітнився над роботою з літописом. Але четвертого дня дракон знайшов хворого і ослабленого чоловіка, відпоював його зіллям.

7

Пустельник помирав, а дракон переживав за своє майбутнє. Попри дружні стосунки із князем, змії підозрював, що той все одно захоче його знищити. Пустельник шкодував, що втрутився у закони природи, і навчав грамоті дракона. Тож порадив йому тікати подалі від людей, і заповідав жити наперекір усім князям.

РОЗДІЛ IV

1

Дракон і князь сиділи та пили вино на могилі пустельника. Князь почав жалітися, що немає у нього наступника престолу, і доньці треба знайти хорошого лицаря. Натиснув на жалість, і спровокував дракона битися із лицарями.

2

Наступного дня гінці рознесли звістку, що князівну викрав дракон.

3

Князь радився із воєводою Антосем щодо дракона: було шкода хлопця, але треба дотримуватися державних звичаїв.

4

Один із гінців князя натрапив на чотирьох схудлих та обшарпаних подорожніх у лісі. Виявилося, то був лицар Лаврін з Горшова герба Підкова, його джура та слуги. На них наслала блуд стара відьма, і вони блукали лісом 3 місяці.

5

При дворі усі хотіли дізнатися про пригоди Лавріна, але пан і джура говорили неохоче, тому пригоди описували їхні слуги. Нового героя вважали вартим посісти престол. І князь мав сумніви, кому ж дозволити вбити дракона, і за кого видати дочку заміж. Але вигадав князь із воєводою хитрість: сказати, щоб дракон піддався лише тому, у кого на шоломі буде голуба стяжка.

6

У печері князівна, закутана у чорний плащ, розповіла дракону про голубу стяжку. І тоді вони попрощалися. Дракон попросив поховати його біля вчителя, поклавши поряд написані ним вірші.

РОЗДІЛ V

1

Дракон привів панну на галявину, де їй дуже сподобалося. Вона все допитувалася, де ж справжній дракон, якого мають вбити. Їй не вірилося, що то він і був. Князівна зізналася, що закохана не у Лавріна, а у його джуру. Анастасії було просто довірити свої таємниці змієві, їй було з ним весело. Та дракон помре не даремно: врятує князівство, ще й вірші по собі залишить, які дівчата вже співають на вечорницях.

2

А лицарі вже були біля печери дракона: жартували про князівну, що вона плете шкарпетки майбутньому чоловікові. Лише Лавріна то розсердило.

3

Дракон попросився з могилою пустельника. Але князівна раптом вибухнула: треба вийти у чистій сукні, показати, що ніхто її не ображав, врятувати змія. Дракон винив себе у цій брехні. Але дівчина заперечувала: "Або якби князь був князем... І я — сама собою... І всі люди — людьми... А не драконами". Змій розізлився, сказав, що насправді він боягуз. І змусив її переодягнутися у стару сукню.

4

Князівна заспокоїлася, і побачила на могилі пустельника пергамент. Там був вірш дракона про неї. У тому вірші він зізнавався їй у своїй симпатії та прив'язаності.

5

Тим часом лицарі вишикувалися зі своїми джурами. Таємний радник князя відкривав бій. Перед сутичкою, діти прочитали лицарям вірші. Також усіх чекали народні гуляння після перемоги над драконом. Серед усіх лицарів радник назвав двох, яких не допустили до битви: бо в одного був мул, а в іншого не було джури. Окрім цього, була призначена церковна служба. Радник поговорив зі змієм. Бій був розрахований на одну годину, вогнем дихати не треба було.

РОЗДІЛ VI

1

Дракон морально підготувався до поединку з лицарями. Коли вийшов з печери, то побачив майже весь Люботин. Дракон заревів, робив вигляд, що обороняється від інших лицарів. Але підставив своє найвразливіше місце, — око, — лише Лаврінові. Але лицар звів меч над оком, і побачив сльозу дракона. Оволоділа ним жалість до змія, і до себе огидного. Через зволікання в око дракона поцілив списом джура.

2

Перемогу гуляли три дні і три ночі. Дракона поховали біля могили пустельника. Лаврін не взяв нічого від тіла змія на згадку. А князь у розмові з Лавріном розповів несподівано усю правду про дракона. Лицар образився і прокляв князя.

РОЗДІЛ VII

1

Настала осінь. Князь нудьгував, сумував за драконом. Виправдовувався перед портретами пращурів: мовляв, зробив усе, щоб врятувати князівство. Але потім здер зі стіни усі картини, заплакав. Опісля поїхав з вином на могили пустельника та дракона.

Наступного дня князь знову поїхав на кладовище, розмовляв з духами померлих друзів. Із вбивством дракона у князя зник сенс життя: не було проти кого боротися. Він ліг на могилу пустельника, сидів під нічною зливою. Після страшної бурі настав чудовий ранок, але князь його вже не бачив.